

**עפ"ת 33696/02/14 - מדינת ישראל, המערערת בעפ"ת
33696-02-14, המשיבה בעפ"ת 46799-02-14 נגד רזק עגלוני, המשיב
בעפ"ת 33696-02-14, המערער בעפ"ת 46977-02-14**

בית המשפט המחוזי בירושלים בשבתו כבית-משפט לערעורים פליליים

10 מרץ 2014

בפני כב' השופט ארנון דראל

עפ"ת 33696-02-14 מדינת ישראל נ' עגלוני

עפ"ת 46799-02-14 עגלוני נ' מדינת ישראל

המערערת בעפ"ת 33696-02-14 המשיבה בעפ"ת 46799-02-14	מדינת ישראל ע"י עו"ד ש' ברזילי, פרקליטות מחוז ירושלים נגד רזק עגלוני ע"י עו"ד מ' חליילה
המשיב בעפ"ת 33696-02-14 המערער בעפ"ת 46977-02-14	בעניין:

פסק דין

1. לפני שני ערעורים על פסק דינו של בית המשפט לתעבורה בירושלים (כב' השופט י' ריבלין, ס' נשיאה) בת"ד 8746-10-12. הערעור בתיק עפ"ת 33696-02-14 הוגש על ידי המדינה והוא מופנה כלפי גזר הדין. המערער בעפ"ת 46799-02-14 והמשיב בעפ"ת 33696-02-14 (להלן "**הנהג**") הפנה את ערעורו כלפי הכרעת הדין וכלפי גזר הדין.

2. לבית המשפט הוגש כתב אישום המייחס לנהג שתי עבירות: הפקרה אחרי פגיעה, עבירה לפי סעיף 64א(א) לפקודת התעבורה (נוסח חדש), תשכ"א - 1961 (להלן: "**הפקודה**") ונהיגה ללא ביטוח חובה - עבירה לפי סעיף 3(א) לפקודת ביטוח רכב מנועי (נוסח חדש) תש"ל - 1970.

3. לפי תיאור העובדות שבכתב האישום, בתאריך 24.4.2012 בסביבות השעה 14:00 השתמש הנהג ברכב ונהג בו בדרך בית חנינה לכיוון שכונת נוה יעקב כשאין לו ביטוח חובה בתוקף. כאשר הגיע לצומת הרחובות דרך בית חנינה ועבד אלחמיד שומאן, הבחין הנהג בקטין שעבר באותה עת במעבר חציה המצוי בצומת מכיוון מזרח למערב. הנהג, כך נטען, הבחין בקטין ובלם את רכבו, אך פגע בקטין שנחבל בגבתו, נשכב על הכביש והחל לבכות. לאחר כמה רגעים הקטין התרומם ופנה לצד הכביש, שם סיעו לו אנשים שהיו בצומת. כל אותו זמן הנהג לא יצא מהרכב, פנה לאנשים ואמר להם כי בכוונתו לעצור את רכבו בצד הדרך, אך במקום זאת החל בנסיעה וברח מן המקום. גם מי שהייתה עם הנהג ברכב, גב' אנה אמטיר, פנתה אליו ואמרה לו שיש לעצור ולבדוק מה שלום הקטין אך הנהג סרב והמשיך בנסיעתו.

4. בתשובתו לאישום טען הנהג כי הילד פגע בו (ר' פרוטוקול הדיון מיום 6.12.2012), ובתשובה מפורטת יותר כפר בטענה כי הקטין חצה את הכביש במעבר חציה וטען לכך שהרכב היה בעצירה לפני רמזור. הטענה שהועלתה הייתה כי הקטין נתקל קלות במראת הרכב ולא נחבל כלל, והנהג אף שאל לשלומו ועזב את המקום לאחר שהקטין השיב שלא קרה לו כלום (סעיף 2 לתשובה לאישום).

5. לאחר שמיעת ראיות נתן בית משפט קמא את הכרעת הדין. בהכרעת הדין סקר בית המשפט את העדויות שנשמעו וכן את התעודה הרפואית. בית המשפט ציין כי לא הייתה מחלוקת על קיומו של מגע בין הרכב לבין הקטין והטעים, תוך ניתוח סעיף 64א(א) לפקודה, כי לא נדרשת פגיעה בחומרה כזו או אחרת, אלא די בכך שאדם נפגע או אף שהיה חשש לפגיעתו של אדם, להבדיל מנזק. בהסתמך בעיקר על עדותה של הנוסעת, גב' אמטיר, קבע בית המשפט כי הרכב היה בתנועה ולכן נצרף לבלימה בפתאומיות. מכל מקום ציין בית המשפט, כי גם אם הרכב היה בעצירה - עדיין מדובר בנסיעה ולכן אין משמעות לכך בכל הנוגע לביצוע העבירה. משהוברר שהנהג נטש את הזירה ולא ירד מהרכב - נקבע כי הוכחה אשמתו.

6. בגזר הדין ציין בית המשפט כי המדובר ברף הנמוך של עבירת ההפקרה, וקבע מתחם ענישה שנע בין מאסר קצר בעבודות שירות לבין מאסר למשך מספר שנים. לאחר מכן שקל את נסיבותיו האישיות של הנהג שכוללות 67 עבירות שונות, את מצבו הרפואי של הנהג ונכותו. בהתחשב באלה הטיל על הנהג עונש של פסילה למשך 18 חודשים בניכוי פסילה מנהלית, פסילה על תנאי ומאסר על תנאי.

7. כאמור, שני הצדדים אינם משלימים עם פסק הדין. עמדת המדינה כי מדובר בעונש קל שאינו הולם את חומרת המעשים ואינו מבטא את רף הענישה הראוי בעבירות דומות. בית המשפט, כך עמדת המדינה, לא נתן ביטוי לעקרון ההלימה ולחוסר המוסריות הגלום בעבירה. המדינה סבורה כי יש לתקן את המתחם שנקבע וכן להטיל על הנהג מאסר בפועל ולמצער בעבודות שירות.

8. הנהג מלין על הכרעת הדין ועל חומרת העונש. בכל הנוגע להכרעת הדין נטען לקיומם של מחדלי חקירה. מחדלים אלה באו לידי ביטוי בכך שלא נשלח בוחן תנועה לזירת האירוע, אשר היה יכול לאמת או להפריך את הגרסאות שנשמעו על ידי העדים. עוד נטען כי אין לקבל את עמדת בית משפט קמא לפיה אין חשיבות לשאלה האם הרכב היה בתנועה או בעצירה, שכן ככל שהרכב היה במצב עצירה אין מדובר בהפקרה. הנהג סבור כי שאלת המהירות חשובה כדי לדעת אם היה אדם עשוי להיפגע בתאונה. לצד הטרוניות בנוגע להיעדרו של בוחן תנועה, מלין הנהג על כך שלא נחקרו הקטין, נפגע העבירה, והוריו, ובכך נגרם נזק להגנת הנהג. מכאן נפנה הסנגור המלומד להתייחס לעדויות השונות ולנתח אותן, תוך שהוא מפנה לקשיים שונים בראיות המובילים לטענתו למסקנה כי לא היה בסיס מספיק להרשעה.

בטיעון בעל פה הרחיב הנהג וטען כי לא הוכח שהקטין שמדובר בו בעדויות השונות, ובעיקר בעדותו של העד ש. מ., הוא הקטין שנפגע במגע עם הרכב - וכי לא מן הנמנע כי מדובר באירועים שונים. עוד הפנה לכך שעדותו של ש. היא עדות שמיעה שכן לא ראה את התאונה. אשר לגרסת הנהג - ציין הסנגור כי זו מדברת על מגע קל במראה בעת שהרכב היה בעצירה ולכן לא היה כל צורך להישאר. הסנגור הצביע על כך שאין מדובר במעשה פלילי ובוודאי שלא בהפקרה.

עניין נוסף שנזכר בטיעונו של הסנגור נוגע לריבויין של תעודות רפואיות, שגם הוא להגדרתו "תמוה".

באשר לגזר הדין נטען כי מדובר באדם נכה המתהלך בעזרת קביים וזקוק לרכב. פסילה כה ארוכה, כך נטען, מגבילה אותו ומהווה פגיעה לא מידתית בשל אירוע שגם לפי גזר הדין היה במדרג הנמוך. עוד נטען, כי המאסר המותנה הוטל בגין עבירת נהיגה בזמן פסילה ונהיגה ללא רישיון נהיגה ולא בגין העבירה שבה הורשע הנהג.

9. עמדת המדינה היא כי אין להתערב בהכרעת הדין וכי מתקיימים יסודותיה של עבירת ההפקרה גם לפי גרסת הנהג. המדינה מפנה לכך שהעד ש. העיד על כך ששמע חריקת בלמים. גב' אמטיר תארה בלימה פתאומית לאור אותו מפגש עם ילד ואין מחלוקת, גם לגרסת הנהג, על מגע בין רכבו לבין הילד - אותה נגיעה קלה של הקטין במראה, כהגדרת הנהג. בכל אלה די לדעתה של המדינה כדי להקים את יסודות עבירת ההפקרה בשל הפרת החובה לעצור. המדינה מצביעה על כך שהרציונאל העומד בבסיס עבירת ההפקרה אינו רק הצורך לטפל במי שנפגע, אלא גם הישארות במקום, מסירת פרטים ולקיחת אחריות על התאונה. מכל מקום המדינה סבורה כי ניתן להסתפק בגרסתו של הנהג - האומר שהיה מגע של הילד ברכב, ששאל את הילד לשלומו אך נמנע מלצאת ובחלוף זמן קצר עזב את המקום.

10. בתשובתו לטיעוני המדינה טען הסנגור טענה חדשה, שלא נזכרה בכתב הערעור, והיא שלא ניתן ללמוד מהודעתו של הנהג דבר שכן הופרה זכותו להיוועצות. הוא ביקש במהלך הטיעון לתקן את הודעת הערעור בנושא זה.

11. לאחר שבחנתי את טענות הצדדים הגעתי לכלל מסקנה כי יש לדחות את שני הערעורים למעט תיקון החלק בגזר הדין המתייחס למאסר המותנה ולפסילה המותנית.

12. בכל הנוגע להכרעת הדין -אכן, יש טעם בטענות הסנגור המלומד לפיהן קיים קושי מסוים עם הסתמכות על עדויותיהם של שני עדי התביעה - ש. ואנה אמטיר. ואולם כפי שציין בית משפט קמא בהכרעת הדין, מיקוד המחלוקת לשאלה אם הרכב היה במצב נסיעה או עמידה אינו נדרש, ודי בקיומה של פגיעה גם אם הרכב עומד כדי להטיל חובה על הנהג להישאר במקום.

סעיף 64א(א) לפקודה קובע כי:

"נוהג רכב המעורב בתאונה שבה נפגע אדם, אשר היה עליו לדעת כי בתאונה נפגע אדם או עשוי היה להיפגע אדם, ולא עצר במקום התאונה או קרוב לו ככל האפשר כדי לעמוד על תוצאות התאונה ולהזעיק עזרה, דינו - מאסר שלוש שנים."

בחינת הגדרת העבירה אינה מחייבת היות הרכב בתנועה, אלא כל שהיא מחייבת היא מודעות הנהג לכך שאדם נפגע בתאונה או עשוי היה להיפגע. ככל שכך אכן קרה על הנהג לעצור במקום התאונה או קרוב לו ומשלא עשה כן

עבר את העבירה. דומה כי לפי כל הגרסאות התקיימו יסודות אלה. אין חולק כי הקטין נפגע, ובעניין זה מקובלות עלי קביעותיו העובדתיות של בית משפט קמא הנסמכות על עדויות שבעניין זה אינן רק עדויות שמיעה. מכוח עדויותיהם של הנהג וגב' אמטיר, אין חולק כי הנהג היה מודע לאפשרות הפגיעה של הקטין במגע עם הרכב אך לא עצר אותו. די בכל אלה כדי לבסס את הרשעתו, ואיני מוצא צורך להרחיב או להידרש לשאלה האם נפגעה זכות היועצות של הנהג, מקום בו השאלה לא התעוררה לפני אלא כבדרך אגב במסגרת דברי תשובה של הסנגור. מכאן, שקביעותיו העובדתיות של בית משפט קמא ועיקרו של הניתוח שערך בהכרעת הדין מקובלים עלי, ולא מצאתי עילה להתערב בהם.

אוסף כי כפי שנקבע: "עבירת ההפקרה איננה מתמצה בהושטת עזרה רפואית לנפגע", ובבסיסה היא נועדה למנוע מנהג מלהתחמק מאחריותו לתאונה ולהקל על רשויות האכיפה לברר כיצד נגרמה תאונת דרכים ומי אחראי לה. לצד החובה לסייע לנפגע מוטלת על הנהג חובה לקחת אחריות על האירוע שבו היה מעורב, ומשמעותה של אחריות זו היא הישארות במקום התאונה עד למיצוי הליכי הבירור על ידי גורמי הרפואה ונציגי אכיפת החוק (ע"פ 9628/09 בת-אל שרעבי נ' מדינת ישראל (1.3.2012) פסקאות 12-13, שאליו הפנה בא כוח המדינה בטיעונו). חובה זו אינה תלויה בשאלה האם הנהג הוא האשם בפגיעה או לא, והקשר הסיבתי הנדרש כדי שתחול החובה לעצור תלוי בעצם קיומה של פגיעה (ע"פ 8349/12 ראמי גראב נ' מדינת ישראל (13.3.2013) פסקה 4). בהתחשב בעובדות שנקבעו ובפרשנות שניתנה לעבירת ההפקרה - לא נפלה טעות מלפני בית משפט קמא בקביעתו כי הנהג ביצע את העבירה.

13. אשר לגזר הדין. ככלל, נראית עמדת המדינה כתואמת יותר את מדיניות הענישה הנוהגת והרצויה וכך גם המתחם שקבע בית משפט קמא (השווה בשינויים המחויבים לרע"פ 6988/12 אורי ראובן נ' מדינת ישראל (27.9.2012)). על כן, בהיעדר נסיבות מיוחדות למקרה זה נכון היה להטיל על הנהג עונש חמור בהרבה, כפי שעותרת לו המדינה, והדעת נותנת כי כך היה נוהג גם בית משפט קמא.

לא כך פני הדברים במקרה המיוחד שלפני. המדובר בנהג הלוקה בנכות משמעותית בגפיו - מאז נחבל בתאונת עבודה לפני 12 שנה. הוא צולע ומתקשה בהליכה. לצד נסיבות אישיות חריגות אלה, יש לזכור כי עבירת ההפקרה בה מדובר היא אכן, כפי שקבע בית משפט קמא, בחלק הנמוך של מדרג המצבים שבהם מבוצעת עבירה זו. בהתחשב בכל אלה, אני סבור כי העונש שהוטל על הנהג, שאינו כולל רכיב של מאסר בפועל ומסתפק בפסילה, גם אם ממושכת יחסית - אינו כזה המצדיק התערבות.

עם זאת, יש לתקן את גזר הדין באשר להטלת מאסר על תנאי ופסילה על תנאי. אלה מתייחסים לעבירה של נהיגה בזמן פסילה ונהיגה ללא רשיון נהיגה תקף. בהינתן העבירות בהן הורשע יחולו המאסר המותנה והפסילה המותנית על ביצוע עבירה של הפקרה, שבה הורשע הנהג, חלף האמור בגזר הדין.

14. לסיכום ובכפוף לאמור בסעיף 13 - שני הערעורים נדחים.

ניתן היום, ח' אדר ב תשע"ד, 10 מרץ 2014, בהעדר הצדדים.

עמוד 4

המזכירות תעביר את פסק הדין לבאי כוח הצדדים (בהסכמתם) ותחזיר לעו"ד חליילה את המעטפה עם המסמכים הרפואיים.

ארנון דראל, שופט